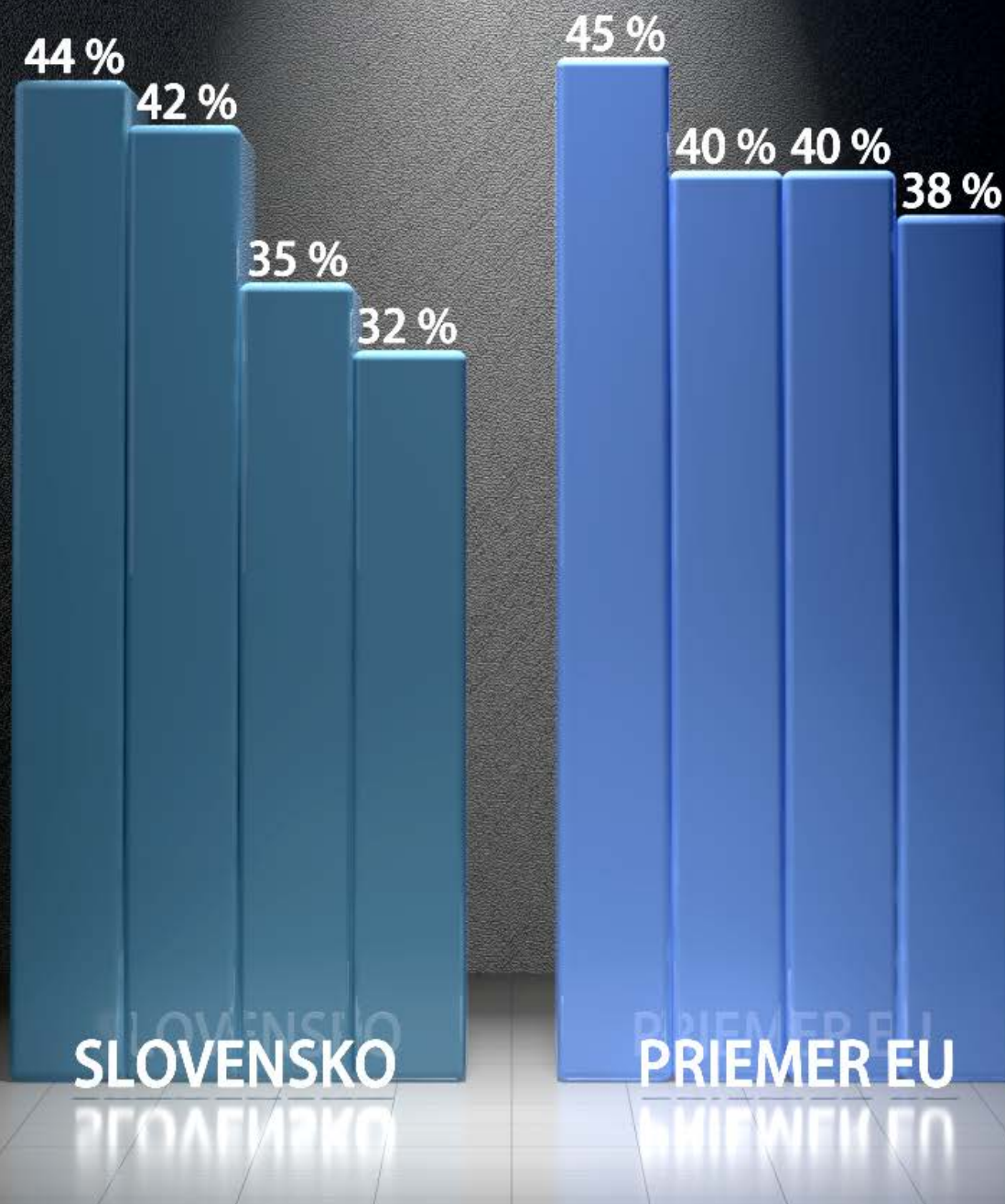

VYSOKÝ DAŇOVÝ KLIN? ÁNO AJ NIE

ANTON MARCINČIN

Spolufinancovaný
Európskou úniou

PROGRAM
SLOVENSKO

Konfederácia odborových zväzov SR © 2025

Text neprešiel odbornou jazykovou korektúrou.

Autor a odborná garancia:

Ing. Anton Marcinčin, PhD. – ekonóm KOZ SR

Autor chce poďakovať za cenné pripomienky Jane Berincovej a Jánovi Koščovi z Konfederácie odborových zväzov SR.

Všetky naše publikácie nájdete: <https://www.kozsr.sk/publikacie/>

September 2025

Ilustračný obrázok bol vygenerovaný umelou inteligenciou.

ÚVOD

V diskusiách o zaostávaní hospodárskeho rastu Slovenska sa často objavuje argument o relatívne drahej pracovnej sile, ktorá má spôsobovať nízku konkurencieschopnosť slovenských podnikov a odrádzať zahraničných investorov. Ako dôkaz sa pritom využíva vysoký podiel výnosov zo zdanenia práce na HDP, alebo výška daňového klinu. Slovensko má podľa kritikov jeden z najvyšších daňových klinov v rámci V4 aj v rámci OECD:

„Slovensko má vysoko nadpriemerné daňovo-odvodové zaťaženie práce v rámci krajín OECD. Podľa metodiky OECD je na úrovni 41,6 percenta pričom priemer OECD dosahuje 34,8 percenta. Máme tak porovnateľné daňovo-odvodové zaťaženie práce ako napríklad Švédsko (42,1 percenta).“ (Fabok, 2024)

Argument vychádza z faktu, že slovenský ekonomický model je dlhodobo postavený na lacnej pracovnej sile a zníženie zdanenia mzdy by zvýšilo motiváciu zamestnancov pracovať bez toho, aby zvýšilo náklady firmy. Opačný argument zdôrazňuje neudržateľnosť modelu lacnej pracovnej sily, keďže nízke mzdy a nepomer medzi vysokými sociálnymi odvodmi a nízkym výberom dane z príjmov fyzických osôb neumožňuje štátu plniť si svoje funkcie, na čo doplácajú tak domácnosti, ako aj podniky.

V tomto príspevku najprv analyzujeme výšku daňového zaťaženia práce z pohľadu verejných príjmov a následne analyzujeme daňový klin pre niekoľko typov domácností.

Z našej analýzy vyplýva, že z agregátneho pohľadu nie je daňové zaťaženie práce na Slovensku vysoké, nemalo by sa však ďalej zvyšovať. Skôr je potrebné vyrovnať zaťaženie zamestnancov a samostatne zárobkovo činných osôb a hľadať spôsoby spolufinancovania sociálnych odvodov z verejného rozpočtu.

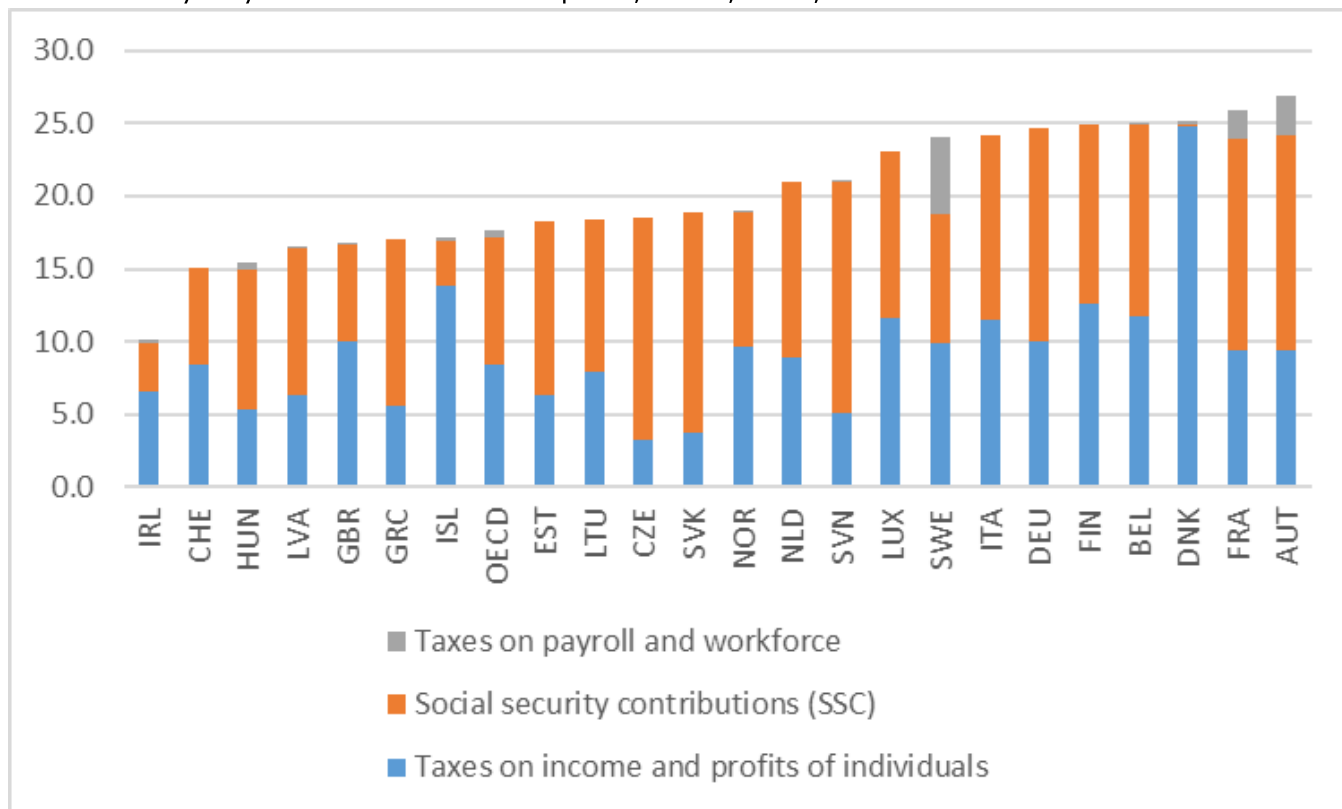
Z porovnania daňového klinu štyroch typov domácností je zrejmé, že kým domácnosti s deťmi majú nízky daňový klin a čistý príjem zvýšený o rodinné prídavky, prípadne daňový kredit, slobodné a bezdetné osoby majú vysoký daňový klin. Ten by sa mal znížiť pre slobodných s nízkou mzdou, napr. formou kompenzácie časti sociálnych odvodov.

VÝNOSY Z DAŇOVÉHO ZAŤAŽENIA PRÁCE NÁS RADIA K PRIEMERU

Podľa OECD je podiel súčtu výnosu daní z príjmu, odvodov na sociálne zabezpečenie a dane zo mzdy a pracovnej sily na HDP v štátoch OECD 17,6% a na Slovensku 18,8% (Obrázok 1). Rozdiel nie je vysoký, ale slovenské výnosy sú vyššie, ako porovnateľné výnosy v Maďarsku a Lotyšsku (16%), zato takmer rovnaké ako v Estónsku, Litve a Česku (18%). Zároveň sú slovenské výnosy výrazne nižšie, ako v Slovinsku, Taliansku či susednom Rakúsku.

Tieto výnosy neobsahujú príspevky do druhého piliera. OECD a Európska komisia nepokladajú príspevky do II. dôchodkového piliera za odvod financovaný z verejného rozpočtu, ale za súkromné sporenie (Mikloš, 2021). Po započítaní príspevkov do druhého dôchodkového piliera vo výške cca 1% HDP sa slovenské výnosy zo zaťaženia práce z pohľadu agregátnych príjmov zvýšia na 19,8% HDP, bližšie k slovinským 21%. Pre túto hodnotu však nemáme porovnateľnú priemernú hodnotu za OECD.

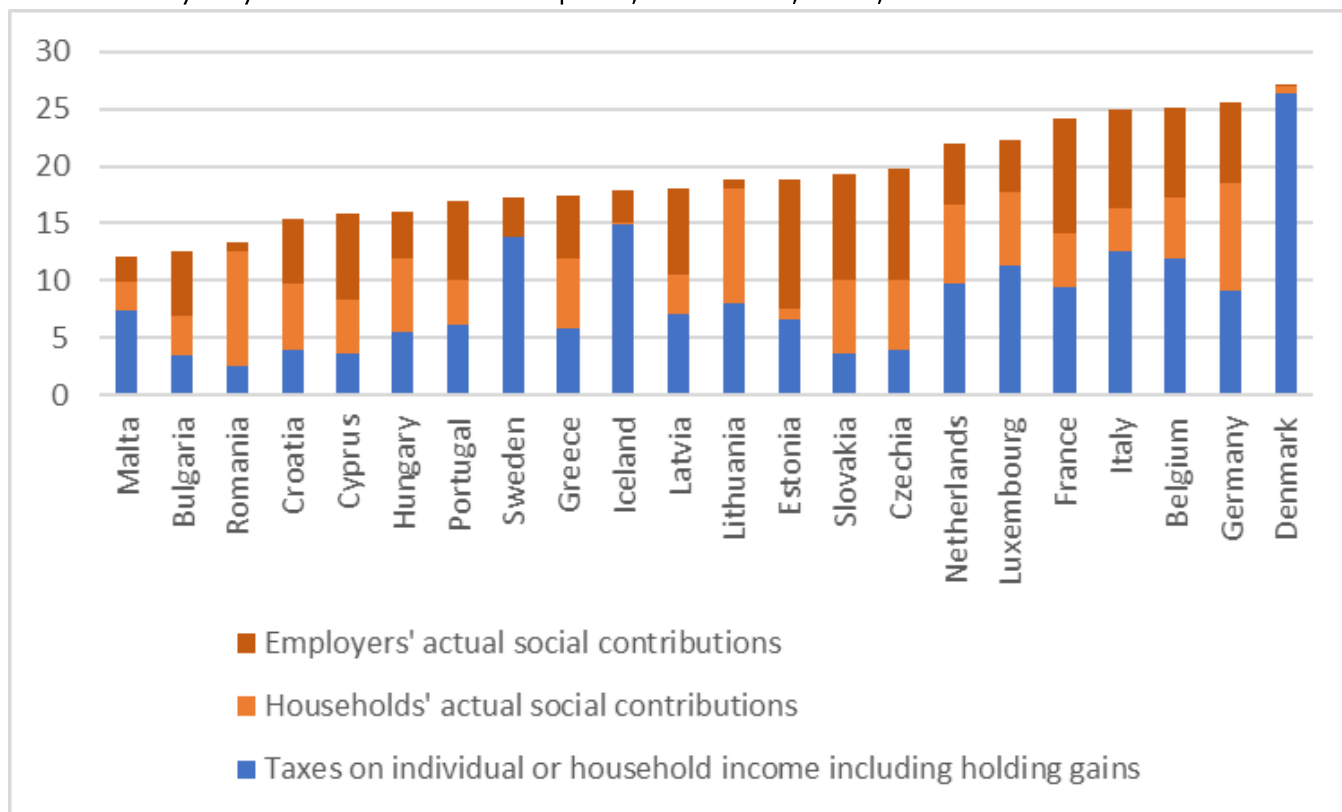
Obrázok 1. Výnosy z daňového zaťaženia práce, OECD, 2023, % HDP

Zdroj: OECD, Revenue Statistics, autor.

Podobne aj podľa údajov európskeho štatistického úradu sa Slovensko s výnosmi 19,3% HDP nijako nevymyká z priemeru – dane a sociálne odvody sú podobné ako v Česku a Estónsku (18,9% a 19,7%), výrazne nižšie ako vo vyspelých ekonomikách a vyššie ako v chudobnejších ekonomikách (Obrázok 2). Po započítaní príspevkov na druhý pilier by sa podiel zaťaženia práce na HDP zvýšil na 20,3% a Slovensko by sa v rebríčku posunulo o jedno miesto bližšie k bohatším štátom únie.

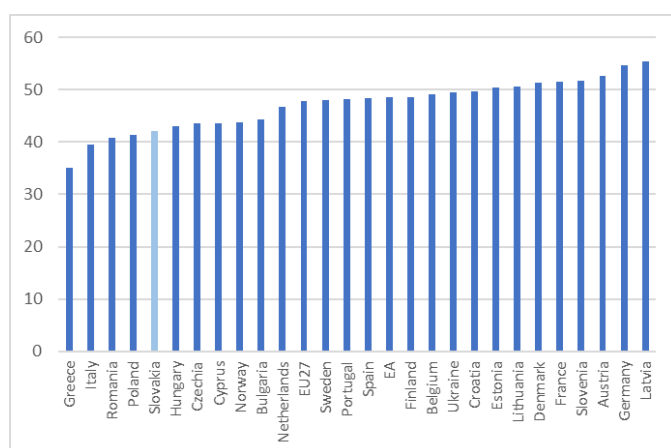
Obrázok 2. Výnosy z daňového zaťaženia práce, EUROSTAT, 2024, % HDP

Zdroj: EUROSTAT, Government revenue, expenditure and main aggregates, autor.

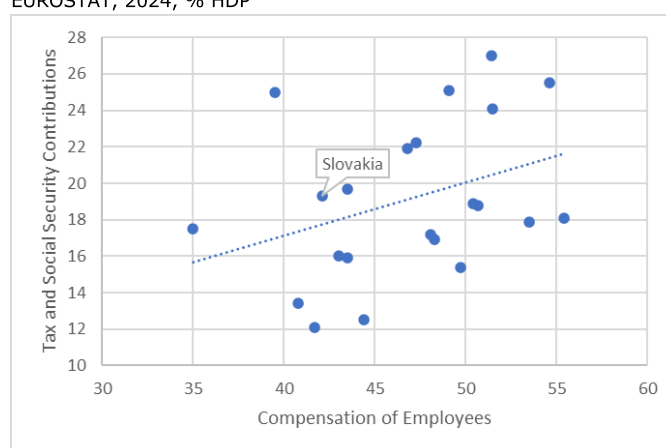
Ak však zároveň vezmeme do úvahy nízky podiel vyplácaných odmien zamestnancom na HDP (Obrázok 3), potom sú dane z príjmov fyzických osôb a sociálne odvody na Slovensku skôr vyššie – spolu s Českom najvyššie v skupine odmien 40 až 45% HDP (Obrázok 4). Opäť však (aj po započítaní príspevkov na druhý pilier) nejde o veľkú odchýlku od priemeru – aj keď existuje veľký počet štátov s vyšším podielom odmien na HDP a nižšími agregátnymi výnosmi.

Obrázok 3. Odmeňovanie zamestnancov, EUROSTAT, 2024, % HDP

Zdroj: EUROSTAT, Gross domestic product (GDP) and main components, autor.

Obrázok 4. Odmeňovanie zamestnancov a náklady na pracovnú silu, EUROSTAT, 2024, % HDP

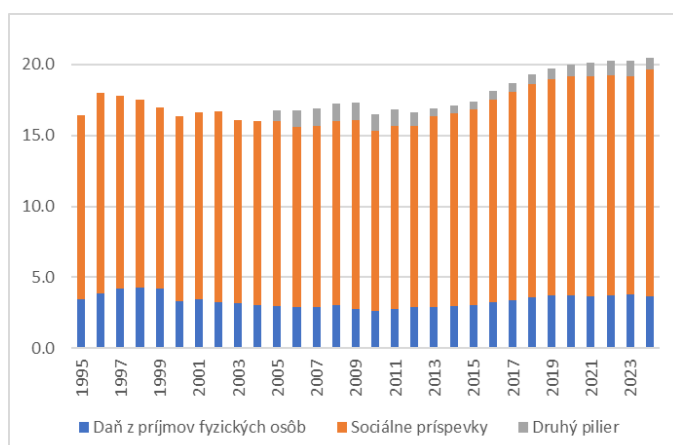
Zdroj: EUROSTAT, Government revenue, expenditure and main aggregates, Gross domestic product (GDP) and main components, autor.

Časové rady Ministerstva financií od roku 1995 potvrdzujú trend zvyšovania výnosov z dane z príjmov fyzických osôb a sociálnych odvodov z úrovne 16% HDP v roku 2004 na súčasných 20% HDP (po započítaní príspevkov na druhý pilier) a zvyšovania výnosu sociálnych odvodov na úkor dane (Obrázok 5).

Pritom výnos dane z príjmov živnostníkov (SZČO) postupne klesá a tvorí už len necelé 3% výnosu dane z príjmov fyzických osôb a 0,1% HDP (Obrázok 6). Na tento rozdiel medzi zaťažením zamestnancov a živnostníkov dlhodobo upozorňujú nielen odbory, ale aj špecialisti:

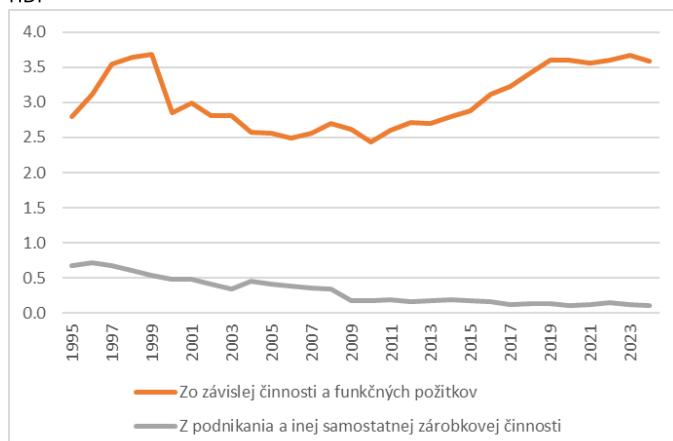
„Šikovný živnostník dokáže platiť zlomok odvodov, čo zamestnanec. Najviac platia zamestnanci spolu so svojimi zamestnávateľmi. [...] Rozdiely medzi daňovo-odvodovým zaťažením na úrovni 15%, ktoré majú šikovné SZČO či majitelia s. r. o –, a na úrovni vyše 40%, ktoré sa týka zamestnancov a ich zamestnávateľov – sú obrovské.“ (Mihál, 2024)

Obrázok 5. Vývoj daňovej kvóty II, MF SR, % HDP

Zdroj: MF SR, Daňové príjmy verejnej správy na ročnej báze - aktuálna metodika, Poistné príjmy fondov sociálneho a zdravotného zabezpečenia na aktuálnej báze, Fiškálne indikátory, autor.

Obrázok 6. Vývoj výnosu dane z príjmov fyzických osôb, MF SR, % HDP

Zdroj: MF SR, Daňové príjmy verejnej správy na ročnej báze - aktuálna metodika, Fiškálne indikátory, autor.

DAŇOVÝ KLIN

Pri porovnaní daňového klinu využívame model OECD (2025) a nadväzujúcu databázu EUROSTAT rovnako, ako v predchádzajúcom porovnaní miezd (Marcinčin, 2024; Košč a kol., 2023). Pritom využívame tieto ukazovatele:

- Daň z príjmu z hrubej mzdy, odvody zamestnanca a zamestnávateľa na sociálne zabezpečenie, rodinné prídavky, čistá mzda a čistý zárobok.
- Daňový klin z nákladov práce, definovaný ako daň z príjmu z hrubej mzdy plus odvody zamestnanca a zamestnávateľa na sociálne zabezpečenie, vyjadrený ako percento celkových nákladov práce zamestnanca.
- Celkové náklady práce sú definované ako hrubá mzda plus odvody zamestnávateľa na sociálne zabezpečenie.

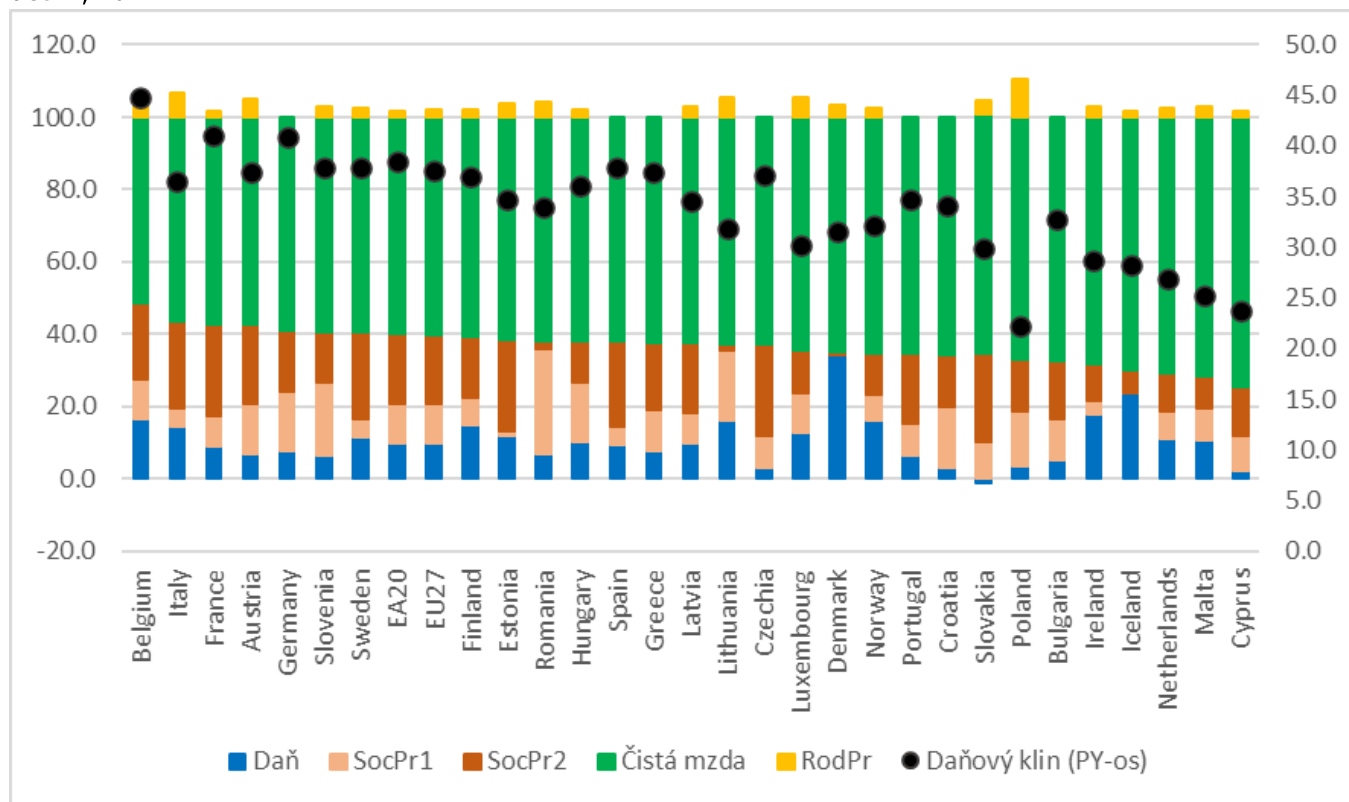
Tieto indikátory neobsahujú príspevky do druhého dôchodkového piliera, keďže tie sú príjmami súkromných dôchodkových fondov (OECD, 2025: 566). Sociálne odvody platené zamestnávateľom sú preto v modeloch len 32,2% namiesto 36,2% hrubej mzdy.

V súlade s prognózou zloženia domácností (Šprocha a kol., 2014) pre porovnanie vyberáme domácnosť dvoch pracujúcich osôb s dvomi závislými deťmi, pričom jedna osoba zarába priemerný hrubý zárobok a druhá dve tretiny alebo sto percent priemerného hrubého zárobku, a domácnosť jednotlivca s dvojtretinovou alebo priemernou hrubou mzdou a bez závislých detí a tým aj bez rodinných prídavkov.

Domácnosť zárobkovo činných osôb s dvoma deťmi, pričom jeden člen zarába 100% a druhý 67% priemerného zárobku

Dvojica má nárok na rodinné prídavky a jej spoločná hrubá mesačná mzda je necelých 2 600 eur. Vďaka negatívnej dani z príjmu a prídavkom je čistý zárobok dvojice 2 400 eur mesačne a cena práce 3 400 eur mesačne. Daňový klin 30% je omnoho nižší, ako európsky priemer 38% a z V4 má nižší daňový klin len Poľsko. Podiel čistej mzdy na cene práce teda patrí medzi najvyššie (Obrázok 7). Po zarátaní príspevkov do druhého piliera sa cena práce páru zvýši o 100 eur mesačne a daňový klin na 32%. Aj tak by Slovensko v tomto prípade patrilo medzi štáty s nízkym daňovým klinom.

Obrázok 7. Štruktúra ceny práce a daňový klin, dvojica so 100% a 67% priemerného zárobku s dvomi deťmi, %

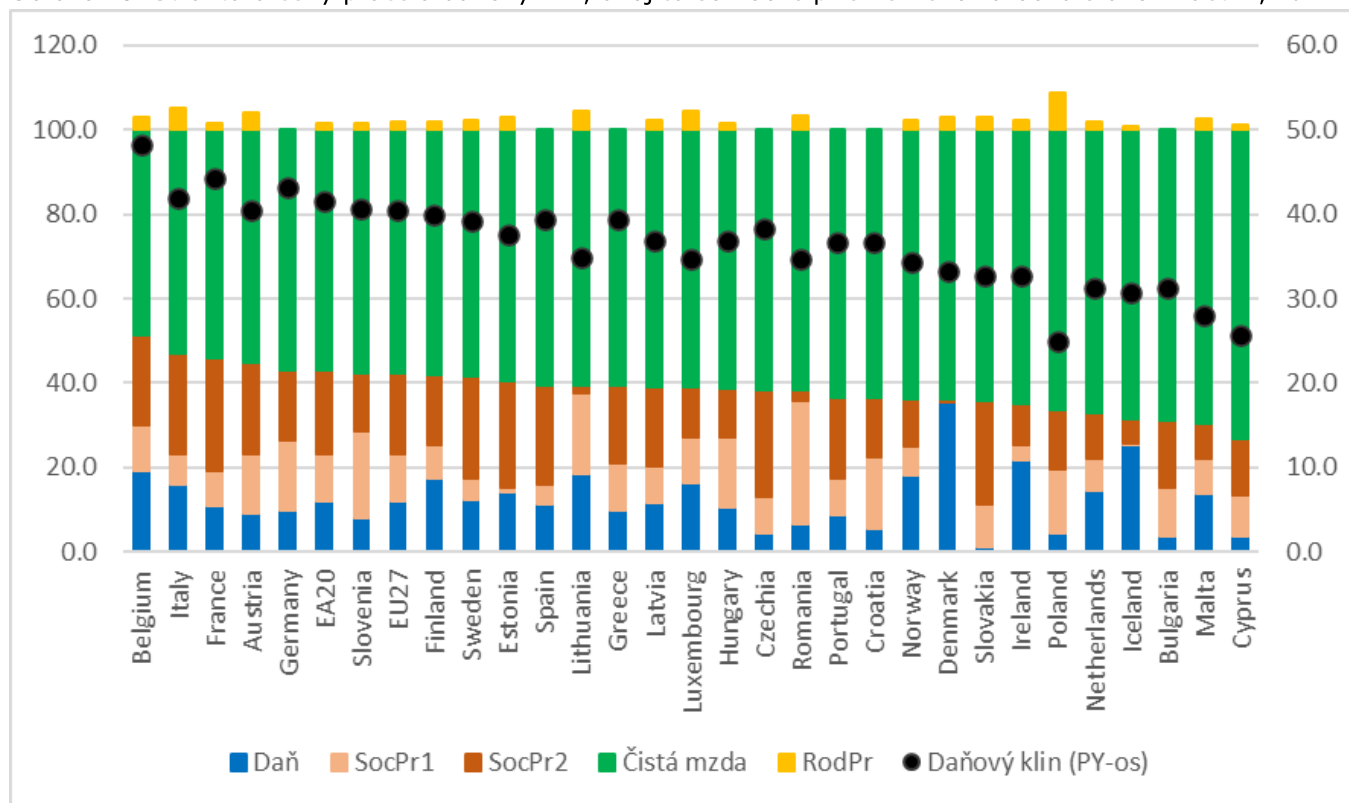
Daň označuje DPFO, SocPr1 a SocPr2 sociálne odvody platené zamestnancom a zamestnávateľom a RodPr rodinné prídavky. Daňový klin je vynesený na pravú ypsilonovú os. Zoradené podľa podielu čistej mzdy na cene práce.

Prameň: EUROSTAT, autor.

Domácnosť zárobkovo činných osôb s dvoma deťmi, pričom obaja členovia zarábajú 100% priemerného zárobku

V tomto prípade dvojica nemá nárok na daňový bonus a daňový klin je 33%. Len málo štátov má nižší daňový klin, medzi nimi Poľsko a Bulharsko (Obrázok 8). Európsky priemer v tomto prípade je 40%, takže aj po započítaní druhého piliera Slovensko patrí medzi štáty s nízkym daňovým klinom. Cena práce páru by sa zvýšila o 120 eur mesačne a daňový klin na necelých 35%.

Obrázok 8. Štruktúra ceny práce a daňový klin, dvojica so 100% priemerného zárobku s dvomi deťmi, %

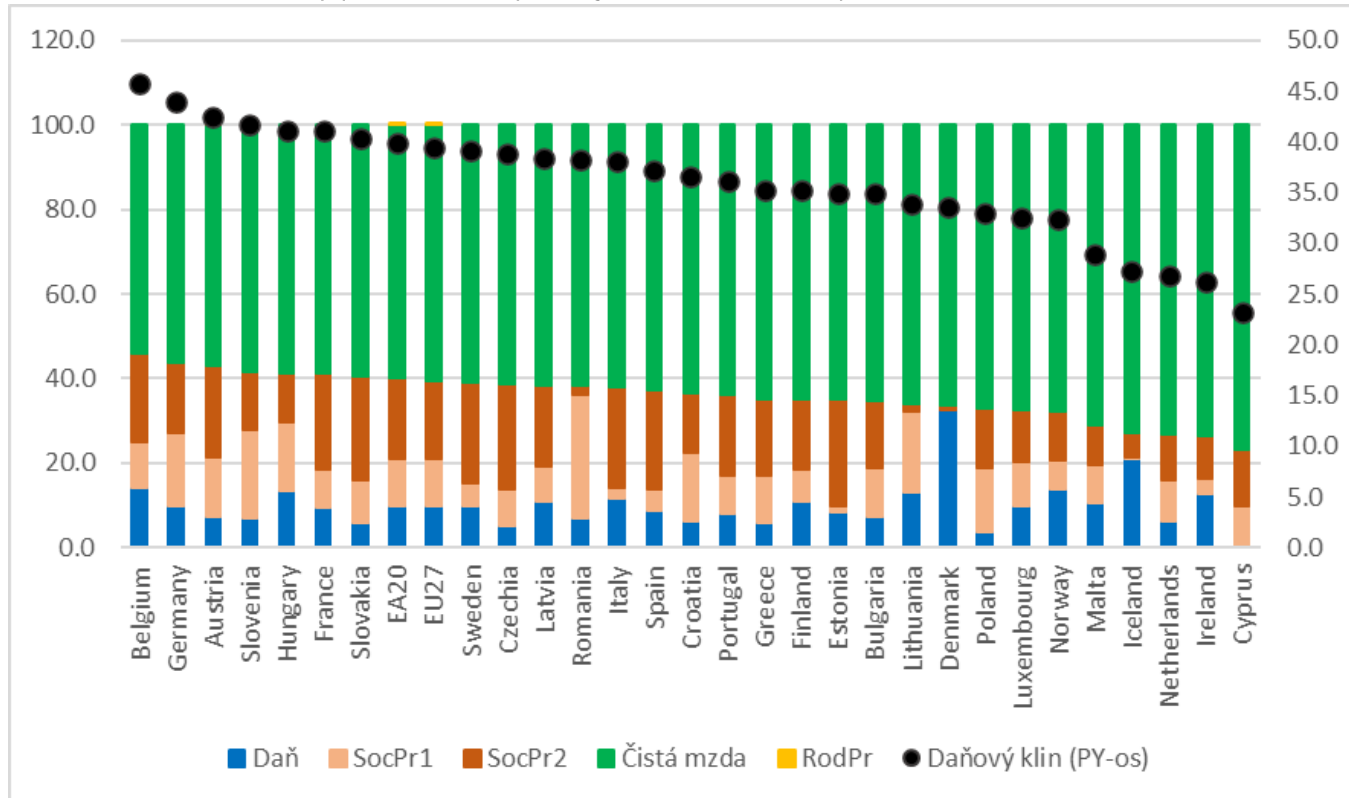
Daň označuje DPFO, SocPr1 a SocPr2 sociálne odvody platené zamestnancom a zamestnávateľom a RodPr rodinné prídavky. Daňový klin je vyneseny na pravú ypsilonovú os. Zoradené podľa podielu čistej mzdy na cene práce.

Prameň: EUROSTAT, autor.

Slobodná osoba bez detí so 67% priemerného zárobku

Slobodná osoba s nízkou hrubou mzdou 1 000 eur mesačne odvádza daň aj odvody na sociálne zabezpečenie, takže jej čistá mzda je len cca 800 eur a cena práce takmer 1 400 eur mesačne. Daňový klin je 40% a Slovensko sa ním radí medzi štáty s vyšším daňovým klinom. Čistá mzda tvorí len 60% ceny práce (Obrázok 9). Po započítaní príspevkov na druhý pilier sa cena práce zvýši o 40 eur mesačne a daňový klin 42% je potenciálne štvrtý najvyšší v únii. (Potenciálne, lebo nemáme údaje, aby sme podobnú úpravu urobili aj pre ďalšie štáty v porovnaní.)

Obrázok 9. Štruktúra ceny práce a daňový klin, jednotlivec so 67% priemerného zárobku a bez detí, %

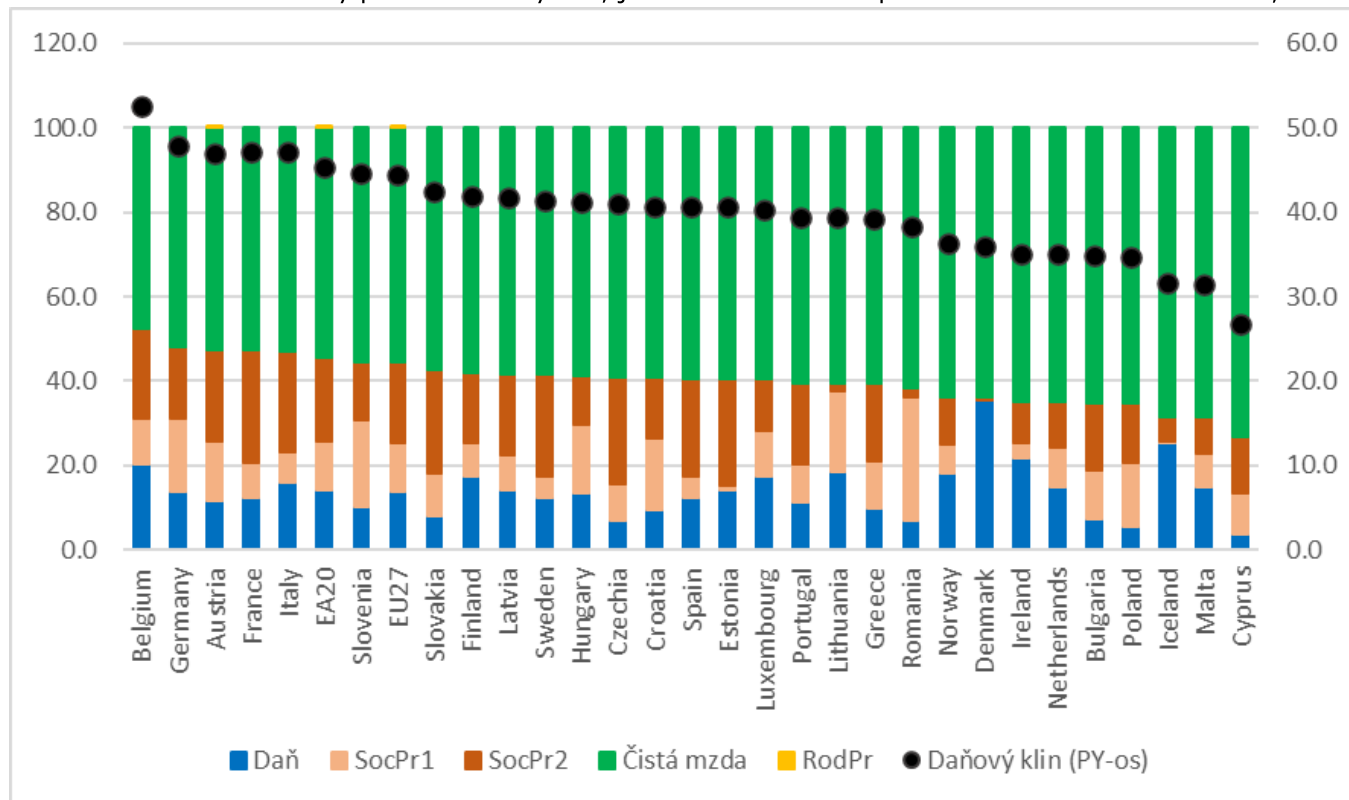
Daň označuje DPFO, SocPr1 a SocPr2 sociálne odvody platené zamestnancom a zamestnávateľom a RodPr rodinné prídavky. Daňový klin je vynesení na pravú ypsilonovú os. Zoradené podľa podielu čistej mzdy na cene práce.

Prameň: EUROSTAT, autor.

Slobodná osoba bez detí so 100% priemerného zárobku

Slobodná osoba s priemernou hrubou mzdou zarába čistú mzdu necelých 1 200 eur mesačne a jej cena práce je 2 000 eur mesačne. Daňový klin je takmer 43%, blízko vysokého európskeho priemeru. Čistá mzda tvorí 56% ceny práce (Obrázok 10). Po započítaní príspevkov do druhého piliera sa cena práce zvýši o 60 eur mesačne a daňový klin na 44%, potenciálne takmer na úroveň európskeho priemeru.

Obrázok 10. Štruktúra ceny práce a daňový klin, jednotlivec so 100% priemerného zárobku a bez detí, %

Daň označuje DPFO, SocPr1 a SocPr2 sociálne odvody platené zamestnancom a zamestnávateľom a RodPr rodinné prídavky. Daňový klin je vynesенý na pravú ypsilonovú os. Zoradené podľa podielu čistej mzdy na cene práce.

Prameň: EUROSTAT, autor.

ZÁVER

V tomto príspevku analyzujeme výšku daňového zaťaženia práce z pohľadu verejných príjmov a daňového klinu pre niekoľko typov domácností.

Z agregátneho pohľadu sa zdá sa, že Slovensko by pri svojej úrovni odmien zamestnancov nemalo ďalej zvyšovať daňové zaťaženie práce. Skôr by malo hľadať cestu znižovania odvodov na sociálne zabezpečenie (napr. ich čiastočným financovaním z verejného rozpočtu) a vyrovnania daňového zaťaženia zamestnancov a samostatne zárobkovo činných osôb (NKÚ, 2023; MF SR, 2024).

Z porovnania daňového klinu štyroch typov domácností vyplýva, že kým domácnosti s deťmi majú nízky daňový klin a čistý príjem zvýšený o rodinné prídavky, prípadne daňový kredit, situácia je dramaticky odlišná pre slobodné bezdetné osoby. Ich daňový klin patrí medzi najvyššie v Európe. V špeciálne zlej situácii je slobodná osoba s nízkym príjmom, kde veľkú časť ceny práce zhltnú sociálne odvody. Ten by sa mal znížiť pre slobodných s nízkou mzdou, napr. formou kompenzácie časti sociálnych odvodov.

Naše výsledky tak potvrdzujú, že diskusia o daňovom zaťažení práce na Slovensku je často zavádzajúca, odrážajúca skôr krátkodobé záujmy ekonomických aktérov, než realitu. Zarážajúci je nízky podiel odmien zamestnancov na HDP, čiže nízke mzdy, a vysoké zaťaženie práce slobodných bezdetných, často mladých ľudí na začiatku svojej kariéry, ktorí sú takto motivovaní, aby si hľadali prácu v zahraničí.

Tieto závery potvrdzujú výsledky predchádzajúcej analýzy na údajoch spred dvoch rokov (Marcinčin, 2024): Čisté zárobky sú na Slovensku nízke nie kvôli vysokému daňovému zaťaženiu, ani kvôli produktivite práce, ale skôr kvôli nedostatočnej vyjednávacej pozícii zamestnancov.

Zároveň je potrebné zdôrazniť, že hospodárskym cieľom vlády nie je udržiavať nízke mzdy a pokladať ich za dlhodobú a udržateľnú konkurenčnú výhodu, ale blahobyť a konvergencia k vyspelým ekonomikám aj vo výške miezd. Verejné príjmy a kvalita verejných služieb sú jednoduchým prostriedkom posudzovania výkonu vlád a úspechu Slovenska v Európskej únii. Nízky podiel odmien na HDP je potrebné zvyšovať aj posilnením kolektívneho vyjednávania. Potrebné je preskúmať aj vplyv agentúrneho zamestnávania a nútených živností na výšku miezd.

POUŽITÁ LITERATÚRA

EUROSTAT, databáza čistých zárobkov a daňových sadzieb (net earnings and tax rates, earn_net).

Fabok, J. (2024) **Sú Slováci príliš drahí zamestnanci? Na daniach a odvodoch platia firmy štátu príliš veľa, hovoria analytici.** PRAVDA, 31.7.2024, dostupné [online](#).

Košč, J., Baláž, V., Košta, J., Marcinčin, A., Polačková, Z. a Šumichrast, A. (2023) **Možnosti nastavenia metodiky skúmania kvality zamestnaneckého prostredia na Slovensku.** Bratislava: KOZ SR. Dostupné [online](#).

Marcinčin, A. (2024) **Mzdy na Slovensku sú nízke.** Konfederácia odborových zväzov SR, dostupné [online](#).

MF SR (2024) **Hľadáme spoľahlivého zamestnanca. Podmienka: na živnosť.** Útvar hodnoty za peniaze, Ministerstvo financií SR. Dostupné online.

Mihál, J. (2024) Jozef Mihál: **Rozdiely v daňovo-odvodovom zaťažení sú obrovské.** HOSPODÁRSKE NOVINY, 25.11.2024, dostupné [online](#).

Mikloš, M. (2021) **Čo ste možno ešte nepočuli o raste zdanenia miezd: Vplyv tichého zdanenia na daňovo-odvodové zaťaženie práce.** Inštitút finančnej politiky MF SR, Komentáre. Dostupné [online](#).

NKÚ (2023) **(Ne)samostatne zárobkovo činné osoby – analytický komentár.** Najvyšší kontrolný úrad SR, Analýza no. 7/2023, dostupné online – [komentár](#) a [príloha](#).

OECD (2025) Taxing Wages 2025: **Decomposition of Personal Income Taxes and the Role of Tax Reliefs**, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/b3a95829-en>.

Šprocha, B., Vaňo, B. a Bleha, B. (2014) **Prognóza vývoja rodín a domácností na Slovensku do roku 2030.** Bratislava: Prognostický ústav Slovenskej akadémie vied, Inštitút informatiky a štatistiky, Katedra humánnej geografie a demografie Prírodovedeckej fakulty Univerzity Komenského.

KONFEDERÁCIA ODBOROVÝCH ZVÄZOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY
BAJKALSKÁ 29/A,
821 01 BRATISLAVA, SLOVAKIA

EMAIL: KOZSR@KOZSR.SK
WEB: WWW.KOZSR.SK

FACEBOOK: WWW.FACEBOOK.COM/KOZSR/

